

Svindyrty med vildsvin

Volt som vakt. Det är viktigt att det hela tiden är el i stängslet om det ska stoppa vildsvinen.

Kostnaderna för att reparera skador i vall och anlägga moteld mot vildsvinen i spannmål är höga. Det visar en genomgång på två gårdar i Småland som båda är drabbade av grisar som gillar grödorna.

Vildsvinen breder ut sig och det går inte längre att hoppas att problemen är övergående. Konkreta åtgärder måste göras för att undvika skador i vall och spannmål. Men kostnaderna är dryga.

Vallen 10 öre/kg ts dyrare

Vi har räknat på två gårdar där vildsvinen har orsakat stora skador det senaste året. På gården Vasen utanför Vetlanda uppgår kostnaderna för vildsvinsskadorna i vall till nära 250 000 kronor! På gården odlas 280 hektar slättervall och inför årets säsong fick 25 hektar förstaårsvall plöjas och sås in på

nytt. Det tog tre man fyra dagar att återställa 30 hektar vall med vildsvinsbök. Trots detta arbete orsakar uppkomna skador ändå en hel del problem i samband med vallskörden. Maskinhaveri på grund av uppbökad sten med försenad skörd som följd och jordinblandning i ensilaget som lett till sporavdrag är några exempel.

I tabell 1 är de beräknade kostnaderna som följd av vildsvinens närvaro fördelade mellan olika åtgärder. Vi kan konstatera att omläggning av skadad vall är mest kostsamt. Om de totala kostnaderna slås ut per hektar innebär det att vallens produktionskostnad ökar med 10 öre per kilo ts. Dessutom fick man på Vasen under det gångna året 25 hektar spannmål förstörd och skador på betesmarken.

Skjutgator och eltråd

På Engaholms gods utanför Alvesta är problemen med vildsvinen kända sedan tidi-

gare, varför spannmålsodling utan åtgärder inte är att tänka på. Ett intensivt arbete med att stängsla ut grisarna från grödorna och sedan jaga dem i anlagda skjutgator har nu pågått i två år.

Metoden som tillämpas innebär att spannmål odlas på åkermarksskiften som omges av 6 meter breda skyddszoner med vall i kombination med elstängsel. Vallen ska fungera som skjutgata för grisarna och används i odlingen som slättervall. Elstängslet står i gränsen mellan vall och spannmål och ska hindra grisarna från att beträda spannmålen. Vid åtlar i närheten utfodras vildsvinen med samma spannmålslag som odlas. Det är viktigt att det ständigt är el i trådarna men det innebär att batterier måste bytas och att oönskad växtlighet måste hållas efter. Bekämpningen sker rationellt med fyrhjulning och elektrisk handspruta. Tidsåtgången är dock stor för detta varför det finns en långsiktig plan att

Vi gör din växtodling lönsammare!

VÄDERSTAD

Cultus

SS22

all eltråd med hjälp av matarledning ska nätanslutas för att öka driftsäkerheten.

Kostar 23 öre på spannmålen

Om investeringen är lönsam är en intressant fråga. Tabell 2 visar hur stora kostnader vildsvinsåtgärderna på Engaholm medfört. Medelarealen per skifte är drygt 8 hektar. Tabell 3 visar hur kostnaderna varierar beroende på skiftesstorleken.

På Engaholm har de vidtagna åtgärderna inneburit att produktionskostnaden för spannmål ökat med 23 öre per kilo vilket inte är roligt i en redan bister odlingskalkyl. Från och med nästa år kommer gården att ingå i ett forskningsprojekt om skadeförebyggande åtgärder som SLU ska driva. ■

RÅD FÖR ATT UNDVIKA VILDSVIN I GRÖDORNA:

- Så helst in vall i renbestånd eller helsäd.
- Undvik sen sådd, liggsäd och nedkörda halmsträngar vid insädd i spannmål till mogen skörd.
- Undvik växtrester efter putsning, vallskörd och tröskning. Förnan drar till sig maskar som i sin tur lockar vildsvinen.
- Håll vallarna fria från kvickrot.
- Undvik att odla havre och vete där vildsvin förekommer.
- Sätt elstängsel med ståltråd på 30 och 60 cm höjd mellan fasta stolpar. Nätanslutningen fungerar bättre än batterier.

TEXT OCH FOTO:
LINA PETTERSSON, HS RÅDGIVNING
AGRI AB (KRONOBERG)

UNDERLAG:
PER-ANDERS ANDERSSON, AGRORÅD

Grisarna kostar en kvarts miljon i vallen

Orsak	Antal hektar	Kostnad, kr	Kostnad/ha vall 1-4
Omläggning förstörd vall (frö och maskinkostnad)	25	74 400	266
Minskad avkastning p.g.a. att äldre vallar måste behållas (motsv grovfodervärde)	25	51 500	184
Hackvagnshaveri pga uppbökad sten (självrisk maskinskadeförsäkring)		35 000	125
Försenad skörd p.g.a. haveri (lägre näringsvärde ger lägre mjölkproduktion och dyrare foderstat)	Minst 40 000		143
Återställning av skador på vall som ligger kvar	30	21 100	75
Sporavdrag under året. Totalt 40 000 kr som till hälften kan härledas till grisskador.		20 000	71
Totalt		242 000	864

Tabell 1. Kostnader p.g.a. vildsvin under tiden juli 2008-juli 2009 på Vasen.

Svin fördyrar spannmålen med 1 100 kr/ha

Orsak	Antal hektar	Kostnad, kr	Kostnad/ha spannmål
Materialkostnad (elstängsel två trådar inkl. aggregat)	60	18 360	306
Stängslingarbete	60	10 140	169
Underhåll (ogräs bekämpning och kontroll av el)	60	18 000	300
Förlorad spannmålsskörd på skjutgata	60	21 600	360
Totalt		68 100	1 135

Tabell 2. Årlig merkostnad för spannmålsodling på Engaholm.

Anlägg moteld är dyrare på små skiften

Åtgärd	2 ha	4 ha	8 ha	16 ha
Stängsel (material och arbete)	1 100	700	475	300
Underhåll	560	400	300	200
Skjutgata på vändteg (Arealåtgång %)	680 (17%)	480 (12%)	360 (9%)	240 (6%)
Totalt	2 340	1 580	1 135	740

Tabell 3. Kostnad per hektar för stängsling beroende på skiftesstorlek.

Fastighetsförmedling, rådgivning och värdering inom jord och skog

MALMÖ
040-44 13 50

LIDKÖPING
0510-711 90

KALMAR
0480-49 02 90

www.cronholmgardar.se

Cronholm Gårdar

INGÅR I MÄKLARFIRMAN A. CRONHOLM AB
Grundat 1918